

TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ YANGINDAN MÜHAFİZƏ

Əsmət Teymurova,

ADPU-nun fizika və texnologiya fakültəsi,
Texnologiya və onun tədrisi metodikası kafedrasının baş müəllimi
Esmet.abdullayeva@mail.ru

açar sözlər: təhsil müəssisələri, məktəb, yangın təhlükəsizliyi, şagird, tələbə, müəllim, laboratoriya, təlimat, tədris;

ключевые слова: учебные заведения, школа, пожарная безопасность, ученик, студент, преподаватель, лаборатория, обучение, преподавание;

key words: educational institutions, school, fire safety, pupil, student, teacher, laboratory, teaching, teaching.

Yangından mühafizə rejimi dedikdə, iqtisadi, texniki, yangın profilaktikası, yaxud yangın baş verdikdə onun yayılmaması və qarşısının alınması üçün görülən tədbirlər nəzərdə tutulur.

Hər bir ali və orta təhsil müəssisəsinin, internat-məktəbin, kollecin, liseyin, digər təhsil müəssisələri rəhbərlərinin borcudur ki, şagirdlərə, tələbələrə, müəllim və professor heyətinə, elmi işçilərə, xidməti heyətə təhsil müəssisələrində yangın təhlükəsinin qarşısının alınması qaydalarının öyrədilməsini təşkil etsin.

Tədris, istehsalat, inzibati və köməkçi otaqlarda, laboratoriyalarda, anbarlarda siqaret çəkilməsi üçün xüsusi yerlərin ayrılması təmin edilməlidir. Yangına həssas materialların müəyyən edilən miqdarda saxlanmasına, odla əlaqədar işlərin aparılmasına diqqət yetirilməlidir. Əməkdaşlar, xidmət heyəti, şagird və tələbələr tərəfindən yangına qarşı müəyyən edilən rejimin gözlənməsinə müntəzəm nəzarət olunmalıdır. Bunlarla yanaşı, təhsil müəssisələrində yangın baş verərkən insanların binadan köçürülməsi, otaqlarda yangın təhlükəsizliyi qaydaları barədə təlimatların hazırlanması, yangın zamanı şagird və tələbələrin davranışına dair praktik məşğələlərin həyata keçirilməsi də təhsil müəssisələrinin rəhbərləri tərəfindən təmin olunmalıdır.

Hər bir fakültə, kafedra, elmi-tədqiqat müəssisəsi, laboratoriya, məktəb, uşaq bağçası, istehsalat sahəsi, elektron-hesablama mərkəzi, kitabxana, təhsillə bağlı digər struktur qurumların yangın təhlükəsizliyinə onların rəhbərləri məsuliyyət daşımaqla bu istiqamətdə bir sıra vəzifələri həyata keçirməlidirlər. Belə ki, təhsil müəssisələrinin, onun qurumlarının rəhbərləri qızdırıcı, havadəyişmə, elektrik qurğularının texniki vəziyyətinə daim nəzarət etməli, yangın törədə biləcək amillərin aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməlidirlər.

İş günü və dərslər qurtardıqdan sonra, növbətçi işıqlandırma və elektrik qurğuları istisna olmaqla, bütün elektrik cihazlarının dövrüyyədən çıxarılması, həmçinin mövcud yangınsöndürmə vəsaitlərinin istifadə üçün yararlı vəziyyətdə saxlanması təmin edilməlidir.

Müəssisə rəhbərliyi tərəfindən yangın təhlükəsizliyi qaydaları işlənib hazırlanmalı və müvafiq yangından mühafizə qurumu ilə razılaşdırılaraq təsdiq edildikdən sonra görünən yerdən asılmalıdır. Təhsil müəssisəsinin əməkdaşları, tələbələr, şagirdlər həmin qaydaları bilməli, onlara ciddi riayət etməlidirlər.

Hər bir təhsil müəssisəsində əməkdaşlar üçün yangından mühafizə üzrə dərslər keçilməlidir. Təhsil müəssisəsi rəhbərinin əmri ilə yangın-texniki minimumu üzrə təlimatların keçirilmə qaydaları, yeri və müddəti müəyyənləşdirilməlidir. Yangına qarşı ilkin təlimat keçirilən otaqlar zəruri olan əyani vasitələrlə – plakatlar, maketlər, sxemlər və s. ilə təchiz olunmalı, yangına qarşı təlimat keçməyən şəxslər işə buraxılmamalıdır.

Belə müəssisələrin yangın təhlükəsizliyini təmin etmək üçün bir sıra qaydalara, o cümlədən, ərazinin saxlanması ilə əlaqədar tələblərə ciddi əməl olunmalıdır. Təhsil müəssisəsinin əra-

zisi həmişə təmiz saxlanmalı, bütün tullantılar xüsusi ayrılmış sahələrə yığılmalı və vaxtaşırı daşınmalıdır. Bütün bina və qurğulara, su mənbələrinə gedən yollarda maneə olmamalıdır.

Bu müəssisələrdə yanğına qarşı su təchizatına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Təhsil müəssisəsinin rəhbərliyi tərəfindən mütəmadi olaraq yanğın üçün su hovuzları, çənləri, su kəməri şəbəkəsi və hidrantlar üzərində texniki müşahidə aparılmalı, su mənbələrinin yararlı vəziyyəti təmin olunmalı, daxili yanğına qarşı su kranları şlanq və lülələrlə təchiz edilməlidir. Yanğın üçün su hovuzlarında, çənlərdə lazımi miqdarda suyun olmasına da müntəzəm nəzarət edilməlidir.

Təhsil müəssisələrinin pilləkən qəfəslərində iş otaqlarının, həmçinin digər təyinatlı otaqların quraşdırılması və yerləşdirilməsi, insanların hərəkətinə mane ola biləcək avadanlıqların və əşyaların yığılması yolverilməzdir.

Təhsil müəssisələrinin zirzəmi və yarımsirzəmi otaqlarında, çardaqda partlayış təhlükəsi olan maddə və materialların, asan alışan, yanar mayelərin, habelə partlayış-yanğın təhlükəli proseslərin aparıldığı laboratoriyaların yerləşdirilməsi qadağan olunur.

Çardaq otaqlarının və texniki mərtəbələrin qapıları daim qıfilla kilidlənməli, qıfılın açarı istənilən vaxtda götürülməsi mümkün olan yerdə saxlanılmalıdır. Çardaqda və texniki mərtəbələrdəki otaqların taxta konstruksiyalı elementlərinə üç ildə ən azı bir dəfə odadavamlı məhlul hopdurulmalıdır.

Təhsil müəssisələrində otaqların yuyulub təmizlənməsində benzin, kerosin və digər tezalı şan mayelərdən istifadə etmək qadağandır. Otaqların divarlarına, tavanına yandıqda zəhərli maddələr buraxan materiallardan üzlük çəkmək, oddan istifadə etməklə donmuş su və kanalizasiya borularını qızdırmaq olmaz. Müəssisələrin əksəriyyətində qadağan edilmiş hallara tez-tez rast gəlmək olur.

Təhsil müəssisələrində yanğın zamanı insanların və əşyaların maneəsiz köçürülməsi üçün bütün əsas, ehtiyat qapılar açılmalı, təxliyyə yollarının qapıları asan açılan qıfıllarla bağlanmalıdır. Auditoriyaların, siniflərin, mühazirə və idman zallarının, digər otaqların pəncərələrində dəmir barmaqlıqların quraşdırılması qadağandır. Təxliyyə yollarında, insanların kütləvi topladığı otaqlarda xalçalar, ayaq altlıqları döşəməyə bərkidilməlidir.

Hər bir təhsil müəssisəsində elektrik cihazlarının yanğına qarşı vəziyyətinə məsul şəxs olmalı, onların istismarı zamanı yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının gözlənməsinə, texniki vəziyyətinə, istifadəyə yararlılığına nəzarət etməlidir. Təhsil müəssisələrində müvəqqəti elektrik şəbəkələrinin quraşdırılması və istismarı qadağandır. Səyyar elektrik lampaları qoruyucu şüşə örtüklərlə və metal torla təchiz edildikdən sonra istifadə oluna bilər.

Təhsil müəssisəsi binasının dam örtüyü yanar materialdan olarsa, onun üzərindən elektrik xətlərinin çəkilməsi qadağandır. Qoruyucu örtüyü, həmçinin naqillərinin izolyasiyası zədələnmiş, standarta uyğun olmayan, nasaz elektrik cihazlarının istismarına yol verilməməlidir.

Təhsil müəssisələrində elektrik təsərrüfatının istismarı yalnız «Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydaları»nın tələblərinə uyğun həyata keçirilməlidir.

Təhsil müəssisələrində isitmə sistemlərinin yanğın təhlükəsizliyi da həmişə diqqət mərkəzində olmalıdır. Qış mövsümü başlamazdan əvvəl bütün isitmə qurğuları, cihazları diqqətlə yoxlanmalı, zərurət olarsa, təmir edilməlidir. Nasaz soba və isitmə cihazlarının istismarına yol verilməməlidir. Qazanxanaya kənar şəxslərin daxil olması, orada qeyri-müvafiq işlərin görülməsi, qadağandır. Otaqlarda sobadan istifadə edildikdə döşəməyə ən azı eni 50 sm, uzunluğu 70 sm ölçüdə metal təbəqə vurulmalıdır.

Sobanın yandırılması üçün benzin, kerosin, dizel yanacağından, asan alışan digər mayelərdən istifadə edilməsi, həmçinin həmin materialları bilavasitə sobanın odluq dəliyinin qarşısında saxlamaq, yanar sobanı nəzarətsiz qoymaq qadağandır. Nasaz sobalardan və tüstü bacalarından istifadə etmək yolverilməzdir.

Təhsil müəssisələrində havadəyişmə sistemindəki kameralar, hava boruları, filtrlər mütəmadi olaraq tozdan və tullantılardan təmizlənməlidir. Havadəyişmə kameralarında əşyaların saxlanması, oraya kənar şəxslərin daxil olmasına yol verilməməlidir.

Təhsil müəssisələrində təlim məqsədləri üçün nəzərdə tutulan qurğular normal iş rejimində olmalı, yanğın təhlükəsizliyi tələblərinə cavab verməlidir. Partlayış, yanğın təhlükəli qaz, buxar və toz ayıran maddələrin dövr etdiyi qurğular, aparatlar və boru kəmərləri hermetik olmalı, qurğular işləyərkən onların səthinin temperaturu müsbət 45 dərəcədən yuxarı olmamalıdır. Yanğına səbəb ola biləcək nasaz qurğu və cihazlardan istifadəyə yol verilməməlidir.

Normativ sənədlərə uyğun olaraq, hər bir təhsil müəssisəsi ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə təchiz edilməlidir. Təhsil müəssisələrində mövcud olan telefon vasitələrinin birindən gün ərzində sərbəst istifadə edilməlidir.

Təhsil müəssisələrində şagird və tələbələrin yanğın təhlükəsizliyi sahəsində maariflənməsi nə də xüsusi diqqətlə yanaşılmalıdır. «Yanğın təhlükəsizliyi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 16-cı maddəsi, 3-cü bəndinin tələblərinə uyğun olaraq, məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində uşaqlara, ümumtəhsil məktəblərində şagirdlərə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının icbari şəkildə öyrədilməsi həyata keçirilməlidir. Yanğın təhlükəsizliyi ilə əlaqədar məktəblərdə keçirilən məşğələlərdə bu qaydaları öyrətməklə yanaşı, baş verən hadisələrin nəticələrinə görə məktəblilərdə məsuliyyət hissini formalaşdırmaq, bu peşənin qəhrəmanlıq romantikasını təbliğ etmək, həmin sahədə elmi-texniki nailiyyətləri işıqlandırmaq, gəncləri müasir binaların, tikililərin, nəqliyyat vasitələrinin yanğın xüsusiyyətləri barədə məlumatlandırmaq və s. məsələlərə də diqqət yetirmək lazımdır.

Təhsil müəssisələrinin əməkdaşları, tələbələr, məktəblilər bu qaydaları bilməli və onlara ciddi riayət etməlidirlər. FHN-dən verilən təlimata görə, digər müəssisə və obyektlərdə olduğu kimi, təhsil ocaqlarında da yanğın təhlükəsizliyi üçün məsuliyyət müəssisə rəhbərinin üzərinə düşür.

Məktəblərdə yanğın və ya hər hansı bədbəxt hadisə zamanı bayıra çıxmaq üçün əlavə çıxışlar olmalıdır. Bundan başqa, yanğın söndürmək üçün vasitələr də əlçatan yerlərə qoyulmalıdır. Bu vasitələrin işlək vəziyyətdə olması müntəzəm yoxlanmalıdır. Təəssüf ki, bunlara hər müəssisədə əməl olunmur. Elə müəssisələr var ki, orada əlavə çıxışlar ləğv olunmuşdur. Bu qaydalardan kənara çıxmaq cinayətdir.

Vəzifəsindən asılı olmayaraq, hər bir işçi müəssisədə yanğından mühafizə qaydalarına ciddi riayət etməli və fəlakətə səbəb olacaq hərəkətlərə yol verməməlidir.

ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı, 1977.
2. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi. Bakı, 2005.
3. Əzizov A. Əmək mühafizəsi. Bakı, 2006.
4. Şıxəliyev F. Əmək mühafizəsi. Bakı, 1981.
5. Həsənov V. Əmək mühafizəsi. Bakı, 1983.

РЕГУЛИРОВАНИЕ РЕЖИМА ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

резюме

В статье рассказывается о том, как регулировать режим пожарной безопасности в образовательных учреждениях – в дошкольных учреждениях и общеобразовательных школах. Отмечается, что независимо от служебного положения, каждый сотрудник должен строго придерживаться правил противопожарной защиты и избегать любых действий, вызывающих пожар.

REGULAR MODE POSITION BETWEEN CURRENT MOTOR TRANSMISSION

summary

In the article it will be explained how to regulate the regime of firefighting in educational institutions – in downgrade institutions and in specialized schools. It is forbidden for anyone to be in service, every soldier who has a right to be denied the right to live and to be punished by acts of deceit.